

հետ, — կը սիրեն Հայերը. կարելի է նոյն իսկ ըսել թէ բոլոր օտարներէն անոնք են որ ամենէն աւելի մտերմօրէն կը սիրեն Հայերը, կը ճանչան զանոնք եւ սրտանց կ'ուզին անոնց բարձրացումն ու փրկութիւնը. այդ միասնաբաներէն մին որ իր գրկով բովանդակ կ'անըր ծանկաւորց մէջ անցուցած է, կ'ըսէր վերջը — Պոսիքն՝ ատենախօսութեան մը մէջ՝ « Կր սիրեմ Հայերը, եւ ինքզինքս Հայ կը զգամ, ու հպարտ եմ ինքզինքս Հայ զգալուս : » Այդ ազնիւ եւ խորատես գործիչները նկատած են ինչ որ կայ առողջ, ուշիմ, կրակոտ՝ միւր գաւառոր ստրկութեամբ ապականուած ցեղին հոգւոյն խորը. կը գնահատեն զայն, եւ կ'ուզեն փրցնել ստրկութեան կեղեւը ամբողջապէս : Կրնանք յուսով որ անոնք իրենց գործը պիտի տանին հասցնեն մինչեւ վերջնական եզրակացութիւնը — Սասունի եւ Մուշի վերջին աղիողորմ դէպքերու միջոցին, Խարբերդի ամբիկեան հիւպատոսը՝ Տր. Նորթըն, շատ Խուլի եռանդուն հայաճապաստ գործունէութիւն ցոյց տուած քան եւրոպական պետութեանց մեծ մասին ներկայացուցիչները :

Ամերիկեան կառավարութեան այդ նոր զիբը՝ Օսմանեան պետութեան հանդէպ, ամէն պարագայի մէջ՝ սա երկու արդիւնքէն մէկը պիտի ունենայ : Կա՛մ Ամերիկա պիտի կատարէ վճռական քայլը, ու Եւրոպա՝ անկարող զայն արդիւնելու, պիտի հետեւի անոր եւ մասնակցի : Եւ կամ, Եւրոպա, որ չ'ուզեր թոյլ տալ Ամերիկայի՝ իր գործութիւնն ու տիրապետութիւնը տարածել Հին Աշխարհին մէջ, ինքն իսկ պիտի ստիպուի Արեւելեան հարցին լուծուող փութացնել, միջամտութեան պատճառ չձգելու համար Ամերիկայի : Երկու պարագային՝ ալ մենք կարող ենք օգտուիլ :

Չանանք ընել ամէն ինչ որ կրնանք՝ բազմապատկելու համար ամերիկեան համակրութիւնները, որոնք՝ ինչ ձեւով ալ իրականանան՝ մեզի համար միշտ բեղմնաւոր եւ բարերար պիտի ըլլան :

ԱՐՇԱԿ ԶՊԱՆԵԱՆ

Ահաւասիկ

Ահաւասիկ ջիսիկները որ ստեղծեցին
կ'երբան,

Խաղախիչին, այլունդակօրէն,
Ու կը խնդան, ու կուշան դեռ :

Ահաւասիկ հոգիին քոֆասաւորները, ի՛նչ-
ֆան
Ուժաքափ, ու քախճոս, զոր կը սպառեն
Անկարելիին խօյ տենդեր :

Ահաւասիկ միսիկները, գլուխին ծած,
եւ մուշի,
Որ գերադրիայինը միշտ կը փնտեն,
Խնկնով աղօթքներ խօյ :

Ահաւասիկ ստուկներն, երկրպագուներ, որ
յամբաֆայ
Կը հասնին կրօնին տոհմ արդեն,
Անեմքն ալ պաշտունդ :

Ահաւասիկ ամբոխին մեջ սինկիներն ալ, որ
օրի

Շաքած, որ կը քոթիկեն ուսերին,
Եւ ինկիկիմին կ'ուրանան :

Ահաւասիկ միսֆի սնանկներն, հանձարներ
խաւարի,
Որ իրենց ճառերուն վրայ կը ծծադիկեն
Իրենք նախ, եւ ո՛րքան :

Ահաւասիկ ձաւճարացածները, սիրելին ու ապ-
րելին,

Որ արդեն իսկ մեռնիչ կը սկսին,
Յոգնած ու կեանքին դժգոհ :

Ահաւասիկ նաեւ փոքրերը, խեղճեր զոր կ'այ-
շայեն
Բիրտ ցաւերն այս կեանքին սուտ եւ սին,
Գլխիկոր՝ իրեւ գոհ :

Ահաւասիկ իմ սիրտս ալ, զոր չի հասկցայ
րեւալ,
Եւ իմ հոգիս՝ չսնախուած ցնորքին,
Եւ անձս համար՝ քանդուելու համար :

Ահա, ահա աշխարհը, ուր ամենեքն ալ կար-
գաւ
Միեւնոյն ճառապանքի կը հերկեն,
Զի հասկնալին իրար :

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷՋԵԱՆ